Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
YVES'A BOTA
przedstawiona w dniu 26 lipca 2017 r.[1]

Sprawa C-389/15

Komisja Europejska
przeciwko

Radzie Unii Europejskiej

Skarga o stwierdzenie nieważności – Decyzja Rady upoważniająca do rozpoczęcia negocjacji dotyczących zrewidowanego porozumienia lizbońskiego o nazwach pochodzenia i oznaczeniach geograficznych – Wyłączna kompetencja Unii – Artykuł 3 ust. 1 TFUE – Artykuł 207 TFUE – Wspólna polityka handlowa – Handlowe aspekty własności intelektualnej

1. W skardze Komisja Europejska wnosi do Trybunału o stwierdzenie nieważności decyzji Rady Unii Europejskiej z dnia 7 maja 2015 r. upoważniającej do otwarcia negocjacji dotyczących zmienionego porozumienia lizbońskiego w sprawie nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych – w odniesieniu do kwestii objętych kompetencjami Unii Europejskiej[2].

2. Po wydaniu opinii 3/15[3] i 2/15[4] Trybunał ponownie zajmie się doprecyzowaniem zakresu wspólnej polityki handlowej, która jest, jak wynika z art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE, dziedziną należącą do wyłącznych kompetencji Unii. Ściślej, Trybunał dokona ustalenia, czy ustanowienie systemu międzynarodowej rejestracji i wzajemnej ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych, takiego jak system, do którego odnosi się zaskarżona decyzja, jest czy nie jest objęte „handlowymi aspektami własności intelektualnej" w rozumieniu art. 207 ust. 1 TFUE.

I. Ramy prawne

A. Prawo międzynarodowe

3. Porozumienie lizbońskie o ochronie i międzynarodowej rejestracji nazw pochodzenia, zawarte w Lizbonie w dniu 31 października 1958 r. (zwane dalej „porozumieniem lizbońskim"), jest traktatem zarządzanym przez Światową Organizację Własności Intelektualnej (WIPO), do którego może przystąpić każde państwo członkowskie będące stroną Konwencji o ochronie własności przemysłowej, zawartej w Paryżu w dniu 20 marca 1883 r. (zwanej dalej „konwencją paryską"). Weszło ono w życie w dniu 25 września 1966 r., zostało zrewidowane w 1967 r., a następnie zmienione w 1979 r.

1 Język oryginału: francuski.

2 Zwanej dalej „zaskarżoną decyzją".

3 Opinia 3/15 (Traktat z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów) z dnia 14 lutego 2017 r. (EU:C:2017:114).

4 Opinia 2/15 z dnia 16 maja 2017 r. (zwana dalej „opinią 2/15", EU:C:2017:376).

4. Stronami porozumienia lizbońskiego jest obecnie 28 państw. Wśród nich jest siedem państw członkowskich Unii, a mianowicie Republika Bułgarii, Republika Czeska, Republika Francuska, Republika Włoska, Węgry, Republika Portugalska i Republika Słowacka. Trzy inne państwa członkowskie, a mianowicie Republika Grecka, Królestwo Hiszpanii i Rumunia, podpisały wspomniane porozumienie, ale dotychczas go nie ratyfikowały. Unia z kolei nie jest stroną wspomnianego porozumienia, do którego mogą przystąpić tylko państwa.

5. Zgodnie z art. 1 porozumienia lizbońskiego państwa będące stroną tego porozumienia ustanawiają związek szczególny w ramach związku ochrony własności przemysłowej utworzonego na mocy konwencji paryskiej i zobowiązują się do ochrony, na swoim terytorium i na warunkach określonych w tym porozumieniu, nazw pochodzenia udzielonych na produkty z innych państw należących do związku szczególnego, począwszy od dnia rejestracji wspomnianych nazw w międzynarodowym biurze własności intelektualnej WIPO.

6. Zgodnie z art. 2 ust. 1 porozumienia lizbońskiego pod pojęciem „nazwy pochodzenia" w rozumieniu tego porozumienia należy rozumieć nazwę geograficzną kraju, regionu lub miejscowości służącą do oznaczania pochodzącego z nich produktu, który zawdzięcza swoją jakość lub właściwości wyłącznie lub przede wszystkim środowisku geograficznemu, obejmującemu czynniki naturalne i ludzkie.

7. Artykuły 3–7 wspomnianego porozumienia określają warunki ochrony nazw pochodzenia objętych jego zakresem, jak również zasady ich rejestracji przez międzynarodowe biuro własności intelektualnej WIPO.

8. Artykuł 8 tego porozumienia stanowi, że działania konieczne dla zapewnienia ochrony wspomnianych nazw pochodzenia mogą być podejmowane w każdym z państw związku szczególnego, zgodnie z ustawodawstwem krajowym.

9. Artykuł 13 ust. 2 porozumienia lizbońskiego stanowi, że może ono być przedmiotem rewizji przeprowadzonej w ramach konferencji, w skład których wchodzą delegaci państw należących do związku szczególnego, o którym mowa w art. 1 porozumienia.

B. Prawo Unii

10. Unia stopniowo przyjmowała, począwszy od 1970 r., różne akty regulujące warunki ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych dotyczących niektórych rodzajów produktów, a mianowicie win, napojów spirytusowych, win aromatyzowanych, jak również innych produktów rolnych i spożywczych.

11. Na uregulowania Unii w tym zakresie składają się obecnie rozporządzenie **Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 110/2008 z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 1576/89**[5], **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych**[6], **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE)**

5 Dz.U. 2008, L 39, s. 16; sprostowanie Dz.U. 2009, L 228, s. 47.

6 Dz.U. 2012, L 343, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2013, L 55, s. 27.

nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007[7], jak również **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 251/2014 z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych aromatyzowanych produktów sektora wina, uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 1601/91**[8].

II. Okoliczności powstania sporu i zaskarżona decyzja

A. Rewizja porozumienia lizbońskiego

12. We wrześniu 2008 r. zgromadzenie związku szczególnego ustanowionego na podstawie porozumienia lizbońskiego powołało grupę roboczą, której zadaniem było przygotowanie rewizji mającej na celu ulepszenie tego porozumienia i uczynienie go atrakcyjniejszym, przy jednoczesnym zachowaniu jego celów i zasad.

13. W październiku 2014 r. wspomniana grupa robocza uzgodniła w tym celu projekt aktu (zwany dalej „projektem zrewidowanego porozumienia"). Zmiany, które zakładał ten projekt w swojej wersji rozpowszechnionej przez dyrektora generalnego WIPO w dniu 14 listopada 2014 r., dotyczyły w szczególności zakresu stosowania przewidzianej w nim ochrony, którą zaproponowano rozszerzyć na oznaczenia geograficzne (art. 2 i 9), treści i granic tej ochrony (art. 10–20), jak również możliwości udzielonej organizacjom międzyrządowym, aby przystąpiły one do wspomnianego porozumienia oraz uczestniczyły w głosowaniach zgromadzenia ustanowionego na jego podstawie (art. 22 i 28).

14. W dniach 11–21 maja 2015 r. odbyła się w Genewie konferencja dyplomatyczna w celu rozpatrzenia i przyjęcia wspomnianego projektu. Do udziału w niej, zgodnie z projektem regulaminu proceduralnego zatwierdzonego przez komitet przygotowawczy, zostały zaproszone nie tylko delegacje z 28 państw będących stronami porozumienia lizbońskiego, lecz również dwie delegacje zwane „specjalnymi", w tym delegacja Unii, a także pewna liczba delegacji zwanych „obserwatorami", reprezentujących państwa członkowskie WIPO niebędące stronami tego porozumienia.

15. W dniu 20 maja 2015 r. wspomniana konferencja dyplomatyczna przyjęła akt genewski do porozumienia lizbońskiego o nazwach pochodzenia i oznaczeniach geograficznych, który został otwarty do podpisu w dniu 21 maja 2015 r.

B. Zalecenie Komisji i zaskarżona decyzja

16. Przed wspomnianą konferencją dyplomatyczną Komisja przyjęła w dniu 30 marca 2015 r. zalecenie w sprawie wydania decyzji Rady upoważniającej do rozpoczęcia negocjacji dotyczących zrewidowanego porozumienia lizbońskiego o nazwach pochodzenia i ich międzynarodowej rejestracji (zwane dalej „zaleceniem Komisji").

17. W zaleceniu tym Komisja w pierwszej kolejności zarekomendowała Radzie oparcie decyzji na art. 207 TFUE i art. 218 ust. 3 i 4 TFUE, mając na względzie z jednej strony wyłączną kompetencję przyznaną Unii w art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE w dziedzinie wspólnej polityki handlowej, a z drugiej strony cel i treść porozumienia lizbońskiego.

18. W drugiej kolejności Komisja zaleciła Radzie udzielenie jej upoważnienia do prowadzenia negocjacji w imieniu Unii w oparciu o przyjęte przez Radę wytyczne negocjacyjne i po konsultacji ze specjalnym komitetem wyznaczonym przez Radę.

7 Dz.U. 2013, L 347, s. 671; sprostowania Dz.U. 2014, L 189, s. 261, Dz.U. 2016, L 130, s. 32.

8 Dz.U. 2014, L 84, s. 14; sprostowania Dz.U. 2014, L 105, s. 12, L 283, s. 77, a także Dz.U. 2016, L 227, s. 5.

19. W dniu 7 maja 2015 r. Rada przyjęła zaskarżoną decyzję, która nie uwzględnia zalecenia Komisji, ponieważ została wydana na podstawie art. 114 TFUE oraz art. 218 ust. 3 i 4 TFUE. W motywie 3 tej decyzji uzasadniono wybór takiej podstawy prawnej w następujący sposób:

„(3) [Projekt] [z]mienionego porozumieni[a] ustanawia system ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych, który będą stosowały umawiające się strony i który będzie się opierał na zasadzie jednej rejestracji. Kwestia ta została ujednolicona w ramach wewnętrznego prawodawstwa [Unii], jeśli chodzi o nazwy i oznaczenia produktów rolnych, co oznacza, że objęta jest kompetencjami dzielonymi Unii (jeśli chodzi o nazwy i oznaczenia produktów rolnych) i jej państw członkowskich (jeśli chodzi o nazwy i oznaczenia innych produktów i o opłaty)”.

20. W odniesieniu do prowadzenia negocjacji w motywach 4–7 tej decyzji wskazano, co następuje:

„(4) Jeśli chodzi o postanowienia [projektu zrewidowanego] porozumienia dotyczące zarówno kwestii objętych kompetencjami Unii, jak i kwestii objętych kompetencjami państw członkowskich, Rada powinna upoważnić siedem państw członkowskich będących stronami obowiązującego porozumienia lizbońskiego oraz Komisję do tego, by wspólnie uczestniczyły – na podstawie wytycznych negocjacyjnych zamieszczonych w załączniku – w negocjacjach prowadzonych podczas konferencji dyplomatycznej.

(5) Z myślą o zachowaniu zasad i celów porozumienia lizbońskiego konieczne jest, ze względu na interes Unii, wykluczenie sytuacji, w których państwa niebędące stronami mogłyby podczas konferencji dyplomatycznej występować o prawo do głosowania lub wykonywać takie prawo. Oznacza to, że siedem państw członkowskich [Unii] będących stronami porozumienia [lizbońskiego] powinno wykonywać przysługujące im prawo do głosowania, w tym w odniesieniu do kwestii objętych kompetencjami Unii, na podstawie wspólnego stanowiska.

(6) Niniejsza decyzja pozostaje bez wpływu na uczestnictwo w konferencji dyplomatycznej państw członkowskich będących obecnie stronami porozumienia lizbońskiego i na wykonywanie ich prawa do głosowania, jeśli chodzi o kwestie objęte wyłącznie ich kompetencjami.

(7) Z myślą o zapewnieniu jednolitej zewnętrznej reprezentacji Unii, siedem państw członkowskich będących stronami porozumienia lizbońskiego i Komisja powinny ściśle współpracować przez cały czas prowadzenia negocjacji, zgodnie z art. 4 ust. 3 TUE”.

21. Zaskarżona decyzja ma następujące brzmienie:

„Artykuł 1

Niniejszym upoważnia się Komisję do uczestniczenia, wraz z siedmioma państwami członkowskimi będącymi stronami porozumienia lizbońskiego, w konferencji dyplomatycznej służącej przyjęciu [projektu] zmienionego porozumienia […] w sprawie nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych – w odniesieniu do kwestii objętych kompetencjami Unii.

Artykuł 2

Z uwagi na interes Unii siedem państw członkowskich będących stronami porozumienia lizbońskiego wykonuje prawo głosu – na podstawie wspólnego stanowiska – w odniesieniu do kwestii objętych kompetencjami Unii.

Artykuł 3

Negocjacje prowadzone są zgodnie z wytycznymi negocjacyjnymi zamieszczonymi w załączniku.

Artykuł 4

Podczas konferencji dyplomatycznej odpowiednio koordynuje się działania, jeśli chodzi o kwestie objęte kompetencjami Unii. Po zakończeniu konferencji negocjatorzy powinni bezzwłocznie przekazać Grupie Roboczej ds. Własności Intelektualnej informacje o wynikach negocjacji".

22. Po przyjęciu zaskarżonej decyzji Komisja złożyła oświadczenie, w którym co do istoty wyraziła swój sprzeciw zarówno wobec podstawy prawnej, na której Rada oparła swoją decyzję, jak i wobec wyznaczenia państw członkowskich jako negocjatorów w imieniu Unii.

III. Żądania stron i postępowanie przed Trybunałem

23. Komisja wnosi do Trybunału o:

– stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;

– utrzymanie w mocy skutków zaskarżonej decyzji aż do wejścia w życie nowej decyzji Rady w rozsądnym terminie od daty ogłoszenia wyroku Trybunału; oraz

– obciążenie Rady kosztami postępowania.

24. Rada wnosi do Trybunału o:

– oddalenie skargi; oraz

– obciążenie Komisji kosztami postępowania.

25. Postanowieniami z dnia 27 listopada 2015 r. prezes Trybunału dopuścił Republikę Czeską, Republikę Federalną Niemiec, Republikę Grecką, Królestwo Hiszpanii, Republikę Francuską, Republikę Włoską, Węgry, Królestwo Niderlandów, Republikę Austrii, Republikę Portugalską i Republikę Słowacką do udziału w postępowaniu w charakterze interwenientów po stronie Rady.

26. Na mocy postanowienia wydanego w tym samym dniu prezes Trybunału dopuścił Parlament Europejski do udziału w postępowaniu w charakterze interwenienta po stronie Komisji.

27. Na mocy postanowienia z dnia 12 stycznia 2016 r. prezes Trybunału dopuścił Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej do udziału w postępowaniu w charakterze interwenienta po stronie Rady, na wypadek gdyby miała odbyć się rozprawa.

28. Rozprawa w niniejszym postępowaniu odbyła się w dniu 12 czerwca 2017 r.

IV. W przedmiocie skargi

29. Na poparcie skargi Komisja, wspierana przez Parlament, przedstawia dwa zarzuty. Zarzut dotyczy pierwszy tego, że zaskarżona decyzja uznaje istnienie kompetencji państw członkowskich z naruszeniem art. 3 TFUE, w sytuacji gdy negocjacje dotyczą porozumienia objętego wyłączną kompetencją Unii. Zarzut drugi dotyczy naruszenia art. 207 ust. 3 TFUE, jak również art. 218 ust. 3, 4 i 8 TFUE, polegającego na tym, że Rada wyznaczyła państwa członkowskie jako „negocjatorów" w dziedzinie objętej kompetencją Unii oraz nie przyjęła zaskarżonej decyzji większością, która powinna mieć zastosowanie.

30. Podniesiony przez Komisję zarzut pierwszy składa się z dwóch części. W części pierwszej, zawierającej zasadnicze stanowisko przedstawione przez Komisję, Komisja, popierana przez Parlament, podnosi, że projekt zrewidowanego porozumienia dotyczy handlowych aspektów własności intelektualnej, które na mocy art. 207 ust. 1 TFUE są objęte wspólną polityką handlową. Z kolei wspomniana polityka stanowi zdaniem Komisji jedną z dziedzin, w których zgodnie z art. 3 ust. 1 TFUE Unia posiada wyłączną kompetencję, czego nie uwzględniono w zaskarżonej decyzji.

31. W przedstawionej posiłkowo części drugiej zarzutu pierwszego Komisja, również w tej kwestii popierana przez Parlament, podnosi, że projekt zrewidowanego porozumienia może niekorzystnie wpłynąć na wspólne zasady ustanowione przez Unię w dziedzinie ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych, a zatem że zaskarżona decyzja narusza wyłączną kompetencję przysługującą Unii na podstawie art. 3 ust. 2 TFUE.

32. Na wstępie wskazuję, że moim zdaniem część pierwsza zarzutu pierwszego jest zasadna, co wystarczyłoby w mojej opinii dla stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji. W związku z tym analiza części drugiej zarzutu pierwszego oraz zarzutu drugiego nie wydaje mi się konieczna dla rozstrzygnięcia niniejszego sporu.

A. Zasadnicze argumenty stron dotyczące części pierwszej zarzutu pierwszego

33. Jak już uprzednio wskazałem, Komisja, popierana przez Parlament, prezentuje zasadniczo punkt widzenia, w świetle którego zaskarżona decyzja – w zakresie, w jakim dotyczy „handlowych aspektów własności intelektualnej" w rozumieniu art. 207 ust. 1 TFUE i w związku z tym należy do dziedziny wspólnej polityki handlowej – jest objęta wyłączną kompetencją Unii.

34. W tym zakresie zdaniem Komisji Unia ma wyłączną kompetencję do negocjowania porozumień międzynarodowych dotyczących własności intelektualnej, gdy ustalono – w świetle ich celu i brzmienia – że wspomniane porozumienia dotyczą konkretnie wymiany międzynarodowej, na przykład poprzez ułatwianie wymiany międzynarodowej za pomocą ujednolicenia norm [9]. W rezultacie ta wyłączna kompetencja, która nie może być ograniczona do porozumień dotyczących harmonizacji ochrony praw własności intelektualnej wynegocjowanych w instytucjonalnych i proceduralnych ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO), obejmuje zdaniem Komisji w szczególności inne umowy, których kazuistyczna analiza pokazuje, że służą one zasadniczo, na zasadzie wzajemności, wspieraniu obrotu towarami lub usługami z państwami trzecimi, zapewniając tym towarom lub usługom taki sam poziom ochrony, jak ten, z którego już korzystają one w ramach rynku wewnętrznego [10]. W szczególności jest tak w przypadku niektórych umów zarządzanych przez WIPO.

35. W niniejszej sprawie Komisja i Parlament podnoszą, że podobnie jak porozumienie lizbońskie, również projekt zrewidowanego porozumienia wykazuje konkretny związek z wymianą międzynarodową. Jest prawdą, że projekt ten jest pozbawiony preambuły, która w sposób wyraźny przedstawiałaby jego cel. Niemniej analiza postanowień projektu oraz kontekstu, w jaki się on wpisuje, pokazuje, że ma on na celu ustanowienie międzynarodowego systemu rejestracji dla nazw pochodzenia każdej z umawiających się stron – i skutkuje takim ustanowieniem – zapewniając wspomnianym nazwom ochronę prawną na terytorium wszystkich innych umawiających się stron przed aktami przywłaszczenia lub używania naruszającymi integralność nazw i w konsekwencji szkodliwie wpływającymi na ich komercjalizację za granicą. Ustanawiając ten system, wspomniany projekt zdaniem Komisji poprawia ochronę eksportu z Unii do państw trzecich, której poziom w razie niewprowadzenia rzeczonego systemu byłby zróżnicowany w zależności od rejestracji

9 Wyrok z dnia 8 lipca 2013 r., Daiichi Sankyo i Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520, pkt 50–60 i przytoczone tam orzecznictwo).

10 Wyroki: z dnia 12 maja 2005 r., Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia i ERSA (C-347/03, EU:C:2005:285, pkt 71–83); z dnia 22 października 2013 r., Komisja/Rada (C-137/12, EU:C:2013:675, pkt 56–67).

w poszczególnych państwach. W rezultacie taki projekt jest w całości objęty wyłączną kompetencją Unii, nawet pomimo tego, że przewidziany w nim system ochrony będzie wprowadzany w życie przez organy państw członkowskich, zgodnie z art. 291 TFUE [11]. Zresztą Unia samodzielnie zawarła na podstawie art. 207 TFUE pewną liczbę umów międzynarodowych dotyczących ochrony oznaczeń geograficznych, takich jak na przykład umowa z Konfederacją Szwajcarską lub z Chińską Republiką Ludową, a Rada, która zdaniem Komisji nie kwestionowała istnienia tej praktyki, nie przedstawia przyczyn, dla których odstępuje od tej praktyki w niniejszym wypadku.

36. Zdaniem Komisji Rada w zaskarżonej decyzji i w pismach przedłożonych Trybunałowi błędnie zrównuje zewnętrzną i wewnętrzną kompetencję Unii. Kompetencja Unii do negocjowania projektu zrewidowanego porozumienia mogłaby bowiem w istocie mieć swoje źródło we wspólnej polityce handlowej z uwagi na cel i treść tego projektu, nawet jeżeli z jednej strony wspólne zasady Unii w dziedzinie ochrony nazw pochodzenia są z kolei oparte na wspólnej polityce rolnej oraz na zbliżaniu ustawodawstw państw członkowskich, i z drugiej strony nawet jeżeli kompetencje Unii były na tym etapie wykonywane wyłącznie w zakresie nazw pochodzenia dotyczących produktów rolnych, w przeciwieństwie do nazw dotyczących produktów innych niż produkty rolne, co wynikałoby zwłaszcza z opinii 1/94 [12] oraz z wyroków z dnia 18 lipca 2013 r., Daiichi Sankyo i Sanofi-Aventis Deutschland [13], a także z dnia 22 października 2013 r., Komisja/Rada [14].

37. Wreszcie, Komisja nie zgadza się ze stanowiskiem przedstawianym przez Radę, zgodnie z którym wskazanie błędnej podstawy prawnej w zaskarżonej decyzji stanowi jedynie wadę formalną aktu. Wspomniane wskazanie ma bowiem zdaniem Komisji zarówno prawny, jak i faktyczny wpływ na uczestnictwo, odpowiednio, Unii i siedmiu państw członkowskich będących stroną porozumienia lizbońskiego w negocjacjach dotyczących projektu zrewidowanego porozumienia. W każdym wypadku Komisja podnosi w ramach niniejszego zarzutu naruszenie wyłącznej kompetencji Unii, a nie zwykłe wskazanie błędnej podstawy prawnej.

38. Rada, popierana przez wszystkie państwa członkowskie występujące w charakterze interwenientów, uważa, przeciwnie, że projekt zrewidowanego porozumienia nie jest objęty dziedziną wspólnej polityki handlowej oraz że Unia nie ma zatem w tym zakresie wyłącznej kompetencji do negocjowania porozumienia.

39. W tym względzie Rada podkreśla, że aby umowa międzynarodowa, która może zostać wynegocjowana w innych ramach aniżeli WTO i która dotyczy innych kwestii z zakresu własności intelektualnej aniżeli kwestie objęte porozumieniem w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej [15], mogła być uznana za dotyczącą „handlowych aspektów własności intelektualnej" w rozumieniu art. 207 ust. 1 TFUE, konieczne jest, by taka umowa międzynarodowa wykazywała konkretny związek z wymianą międzynarodową.

40. Tymczasem, przede wszystkim, inaczej niż w przypadku porozumienia dotyczącego handlowych aspektów praw własności intelektualnej, będącego przedmiotem analizy w wyroku z dnia 18 lipca 2013 r., Daiichi Sankyo i Sanofi-Aventis Deutschland [16], projekt zrewidowanego porozumienia nie wpisuje się zdaniem Rady w ramy instytucjonalne i proceduralne, które pozwoliłyby stwierdzić, że wykazuje on taki konkretny związek. Następnie, art. 3 i 4 konwencji o ustanowieniu WIPO, zawartej w Sztokholmie w dniu 14 lipca 1967 r., wskazują zdaniem Rady, że podstawowym celem tej

11 Opinia 2/91 (Konwencja nr 170 MOP) z dnia 19 marca 1993 r. (EU:C:1993:106, pkt 34).

12 Opinia 1/94 (Umowy załączone do porozumienia ustanawiającego WTO) z dnia 15 listopada 1994 r. (EU:C:1994:384, pkt 29).

13 C-414/11, EU:C:2013:520.

14 C-137/12, EU:C:2013:675.

15 Porozumienie to zostało zawarte w załączniku 1C do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), podpisanego w Marrakeszu w dniu 15 kwietnia 1994 r. i zatwierdzonego decyzją Rady 94/800/WE z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji, porozumień, będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) (Dz.U. 1994, L 336, s. 1).

16 C-414/11, EU:C:2013:520, pkt 52–55.

organizacji jest promowanie przyjęcia środków mających na celu poprawę ochrony własności intelektualnej oraz harmonizacji przepisów krajowych w tej dziedzinie, a w konwencji tej nie zawarto zresztą żadnego odniesienia do celu handlowego. Ponadto, w przeciwieństwie do umów będących przedmiotem wyroku z dnia 22 października 2013 r., Komisja/Rada [17], który dotyczył zresztą świadczenia usług, a nie ochrony praw własności intelektualnej dotyczących towarów, a także wyroku z dnia 12 maja 2005 r., Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia i ERSA [18], celem projektu zrewidowanego porozumienia nie jest zdaniem Rady ułatwienie wymiany handlowej poprzez rozszerzenie zakresu stosowania regulacji Unii na państwa trzecie, lecz – podobnie jak w wypadku wspólnych przepisów przyjętych przez Unię na podstawie art. 114 TFUE – ustanowienie mechanizmu ochrony tradycyjnych metod produkcji oraz informowania konsumentów, który to mechanizm miałby zastosowanie do wszystkich państw będących stronami, w tym do Unii, jeżeli Unia przystąpiłaby do niego.

41. Ponadto analiza brzmienia wspomnianego projektu potwierdza, że projekt ów zmierza do ustanowienia jednolitych ram proceduralnych służących ochronie nazw pochodzenia. Zdaniem Rady wspomniany cel jest zasadniczo objęty art. 114 TFUE, ponieważ zrewidowane porozumienie będzie miało wpływ na obowiązujące ustawodawstwo we wszystkich państwach będących jego stroną, ze względu na fakt, iż będą one zobowiązane do ustanowienia procedur w celu dostosowania się do systemu wprowadzonego na mocy tego porozumienia. W każdym razie Rada podnosi, że jeśli ustanowienie wspomnianych procedur będzie miało wpływ na wymianę handlową pomiędzy wszystkimi umawiającymi się stronami, to wpływ ten ma raczej charakter wtórny i pośredni i nie stanowi on jednego z podstawowych celów realizowanych przez wspomniane porozumienie.

42. Wreszcie, Rada uściśla, że w sytuacji gdyby Trybunał uznał, że to art. 207 TFUE, a nie art. 114 TFUE powinien stanowić odpowiednią podstawę materialnoprawną dla zaskarżonej decyzji, to błędne powołanie się na ten ostatni przepis należy uznać za wadę formalną, która nie może uzasadnić stwierdzenia nieważności tej decyzji [19]. Zarówno bowiem w jednym, jak i w drugim przypadku Rada słusznie wskazała art. 218 ust. 3 i 4 TFUE jako proceduralną podstawę prawną wspomnianej decyzji – proceduralną podstawę, na mocy której zaskarżona decyzja miała zostać przyjęta przez Radę większością kwalifikowaną i bez udziału Parlamentu.

43. Wskazuję również, że na rozprawie Komisja i Parlament z jednej strony oraz Rada i państwa członkowskie występujące w charakterze interwenientów z drugiej strony podtrzymały swoje stanowiska, uzupełniając je o powołanie się na opinie Trybunału wydane w sprawach 3/15 [20] i 2/15.

B. Moja ocena

44. Podobnie jak Komisja i Parlament, uważam, że projekt zrewidowanego porozumienia jest objęty wspólną polityką handlową. W związku z tym, ze względu na okoliczność, że podstawą prawną zaskarżonej decyzji nie był art. 207 TFUE, zaskarżona decyzja narusza wyłączną kompetencję, jaką w art. 3 ust. 1 TFUE przyznano Unii w tej dziedzinie.

45. Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE Unii przysługuje wyłączna kompetencja w dziedzinie wspólnej polityki handlowej.

17 C-137/12, EU:C:2013:675.

18 C-347/03, EU:C:2005:285.

19 Rada powołuje się w szczególności w tym zakresie na wyrok z dnia 10 września 2015 r., Parlament/Rada (C-363/14, EU:C:2015:579, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

20 Opinia 3/15 (Traktat z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów) z dnia 14 lutego 2017 r. (EU:C:2017:114).

46. Zgodnie z art. 207 ust. 1 TFUE „[w]spólna polityka handlowa jest oparta na jednolitych zasadach, w szczególności w odniesieniu do zmian stawek celnych, zawierania umów celnych i handlowych dotyczących handlu towarami i usługami oraz do handlowych aspektów własności intelektualnej, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ujednolicenia środków liberalizacyjnych, polityki eksportowej, a także handlowych środków ochronnych, w tym środków podejmowanych w przypadku dumpingu lub subsydiów. Wspólna polityka handlowa prowadzona jest zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii".

47. Jak ostatnio przypomniał Trybunał, z tego samego postanowienia – w szczególności z jego zdania drugiego, zgodnie z którym wspólna polityka handlowa należy do „działań zewnętrznych Unii" – wynika, że polityka ta dotyczy wymiany handlowej z państwami trzecimi [21].

48. W tym względzie zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sama tylko okoliczność, iż akt Unii, taki jak zawarta przez nią umowa, może wywoływać pewne skutki dla wymiany handlowej z jednym lub wieloma państwami trzecimi, nie jest wystarczająca, by stwierdzić, że akt ten należy zakwalifikować do kategorii porozumień z zakresu wspólnej polityki handlowej. Akt prawny Unii wchodzi natomiast w zakres tej polityki, gdy dotyczy konkretnie tej wymiany, to znaczy jego głównym zadaniem jest jej wspieranie, ułatwianie lub regulowanie, oraz gdy wywiera on na nią bezpośredni i natychmiastowy wpływ [22].

49. Innymi słowy, zobowiązania międzynarodowe podjęte przez Unię w dziedzinie własności intelektualnej mieszczą się w zakresie owych „handlowych aspektów własności intelektualnej" w rozumieniu art. 207 ust. 1 TFUE wówczas, gdy mają konkretny związek z międzynarodową wymianą handlową, to znaczy ich głównym zadaniem jest wspieranie, ułatwianie lub regulowanie tej wymiany handlowej, oraz gdy wywierają one na nią bezpośredni i natychmiastowy wpływ [23].

50. Z powyższego wynika, że wyłącznie te części projektu zrewidowanego porozumienia, które mają konkretny związek z wymianą handlową między Unią a państwami trzecimi, są objęte dziedziną wspólnej polityki handlowej.

51. W konsekwencji należy ustalić, czy postanowienia zawarte we wspomnianym projekcie zrewidowanego porozumienia służą wspieraniu, ułatwianiu lub regulowaniu tej wymiany oraz czy wywierają one na nią bezpośredni i natychmiastowy wpływ.

52. Dokonanie takiego ustalenia polega na ocenie, czy Rada przyjęła właściwą podstawę materialnoprawną dla zaskarżonej decyzji, czyli art. 114 TFUE, zamiast art. 207 TFUE, który stanowi podstawę materialnoprawną wskazaną w zaleceniu Komisji. Podzielam w tym zakresie opinię Rady, w świetle której zdefiniowanie właściwej podstawy prawnej aktu Unii stanowi konieczną przesłankę wszelkiej oceny podziału kompetencji między Unią a państwami członkowskimi.

53. W tym względzie trzeba przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału wybór podstawy prawnej aktu Unii musi opierać się na obiektywnych czynnikach, które mogą zostać poddane kontroli sądowej, do których należą cel i brzmienie tego aktu [24].

54. W niniejszej sprawie, ze względu na okoliczność, że zaskarżona decyzja dotyczy udzielenia zezwolenia na rozpoczęcie negocjacji w sprawie projektu zrewidowanego porozumienia lizbońskiego dotyczącego nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych, należy zbadać tę decyzję w związku zarówno z porozumieniem lizbońskim, jak i ze wspomnianym projektem zrewidowanego porozumienia.

21 Zobacz w szczególności opinia 2/15 (pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

22 Zobacz w szczególności opinia 2/15 (pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).

23 Zobacz w szczególności opinia 2/15 (pkt 112 i przytoczone tam orzecznictwo).

24 Zobacz w szczególności wyrok z dnia 22 października 2013 r., Komisja/Rada (C-137/12, EU:C:2013:675, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo).

55. Przypominam w tym zakresie, że na mocy art. 1 porozumienia lizbońskiego państwa będące jego stronami ustanowiły między sobą związek szczególny w ramach związku ochrony własności przemysłowej powołanego na mocy konwencji paryskiej i zobowiązują się do ochrony, na swoim terytorium i zgodnie z warunkami określonymi w tym porozumieniu, nazw pochodzenia udzielonych dla produktów pochodzących z innych państw związku szczególnego począwszy od dnia, w którym zostały one zarejestrowane w międzynarodowym biurze własności intelektualnej WIPO.

56. Artykuły 3–7 wspomnianego porozumienia regulują warunki ochrony nazw pochodzenia objętych jego zakresem, jak również zasady ich rejestracji przez międzynarodowe biuro własności intelektualnej WIPO.

57. Artykuł 8 wspomnianego porozumienia stanowi, że działania konieczne dla zapewnienia ochrony tym nazwom pochodzenia mogą być podejmowane w każdym z państw związku szczególnego, zgodnie z ustawodawstwem danego państwa.

58. Analiza projektu zrewidowanego porozumienia, jak również wytycznych negocjacyjnych zawartych w załączniku do zaskarżonej decyzji ukazuje, że projekt ten ma zasadniczo na celu ulepszenie i modernizację ram prawnych systemu lizbońskiego, aby uczynić go atrakcyjniejszym dla przyszłych nowych członków, przy jednoczesnym zachowaniu zasad i celów porozumienia lizbońskiego. W szczególności projekt zrewidowanego porozumienia ma na celu utrzymanie dotychczasowego poziomu ochrony zapewnionego nazwom pochodzenia w porozumieniu lizbońskim i jego rozszerzenie na oznaczenia geograficzne. Projekt ten ma również na celu doprecyzowanie zasad systemu lizbońskiego w zakresie składania wniosków i ważności rejestracji międzynarodowych, aspektów materialnoprawnych i proceduralnych ochrony, z której będą korzystać na terytorium każdej umawiającej się strony zarejestrowane nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne, a także odmowy rejestracji międzynarodowej. Wreszcie, projekt zrewidowanego porozumienia ustanawia możliwość uczestnictwa w systemie lizbońskim organizacji międzyrządowych.

59. Z powyższego wynika, że projekt zrewidowanego porozumienia – w świetle jego brzmienia – ma zasadniczo na celu rozszerzenie na oznaczenia geograficzne ochrony udzielonej nazwom pochodzenia i wzmocnienie systemu międzynarodowej rejestracji i wzajemnej ochrony ustanowionego na mocy porozumienia lizbońskiego.

60. W tym zakresie można dokonać pewnego porównania z niektórymi postanowieniami umowy o wolnym handlu między Unią a Republiką Singapuru, która była przedmiotem opinii 2/15. Porozumienie to ustanawia bowiem zobowiązania w dziedzinie własności intelektualnej zawarte w rozdziale 11 tego porozumienia. Ściślej, wspomniane porozumienie w dziedzinie oznaczeń geograficznych stanowi, co następuje.

61. Artykuł 11.17 ust. 1 tego porozumienia stanowi, że każda ze stron ustanawia „systemy rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych na swoim terytorium, dla takich kategorii win, napojów spirytusowych oraz produktów rolnych i środków spożywczych, które uzna za stosowne”. Systemy te powinny zawierać pewne procedury, opisane w art. 11.17 ust. 2, umożliwiające w szczególności rozważenie uzasadnionych interesów osób trzecich. W art. 11.17 ust. 3 dodano, że oznaczenia geograficzne chronione przez każdą ze stron zostaną wpisane do wykazu prowadzonego przez „komitet ds. handlu”, ustanowiony w przewidywanej umowie. Na podstawie art. 11.19 tej umowy oznaczenia geograficzne wpisane do owego wykazu powinny być chronione przez każdą ze stron w taki sposób, by dani przedsiębiorcy mogli zapobiec wprowadzaniu odbiorców w błąd przez osoby trzecie lub dokonywaniu innych aktów nieuczciwej konkurencji [25].

25 Zobacz pkt 116 opinii 2/15.

62. W opinii Trybunał podnosi, że ów zespół przepisów dotyczących praw autorskich i praw pokrewnych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych, wzorów, patentów, wyników badań i odmian roślin, zawarty w rozdziale 11 rozpatrywanego porozumienia, stanowiący przywołanie istniejących wielostronnych zobowiązań międzynarodowych z jednej strony oraz zobowiązań dwustronnych z drugiej strony, ma zasadniczo na celu, zgodnie z brzmieniem art. 11.1 ust. 1 lit. b) owej umowy, zapewnienie przedsiębiorcom unijnym i singapurskim „właściwego poziomu" ochrony ich praw własności intelektualnej [26].

63. Zdaniem Trybunału wskazane przepisy rozdziału 11 przewidywanej umowy umożliwiają przedsiębiorcom unijnym i singapurskim korzystanie na terytorium drugiej strony z norm ochrony praw własności intelektualnej odznaczających się pewną jednolitością i przyczyniają się w ten sposób do ich udziału na równych warunkach w swobodnym handlu towarami i usługami pomiędzy Unią a Republiką Singapuru [27].

64. W opinii Trybunał wnioskuje z tego w pierwszej kolejności, że przepisy rozdziału 11 przewidywanej umowy mają w rzeczywistości na celu, jak stanowi art. 11 ust. 1 owej umowy, „ułatwianie przez strony produkcji i komercjalizacji produktów innowacyjnych i nowoczesnych oraz świadczenie usług między stronami" oraz „zwiększenie korzyści [płynących] z handlu i inwestycji" [28].

65. Trybunał wnioskuje z tego również, że ów rozdział w żaden sposób nie mieści się w ramach harmonizacji przepisów państw członkowskich Unii, lecz jego przedmiotem jest uregulowanie liberalizacji handlu między Unią a Republiką Singapuru [29].

66. Wreszcie, Trybunał podnosi, że ze względu na szczególną pozycję, jaką zajmuje ochrona praw własności intelektualnej w handlu towarami i usługami w ogólności i w zwalczaniu niedozwolonego handlu w szczególności, postanowienia rozdziału 11 rozpatrywanej umowy mogą wywierać bezpośredni i natychmiastowy wpływ na wymianę handlową między Unią a Republiką Singapuru [30].

67. Z powyższego wynika zdaniem Trybunału, że w zastosowaniu kryteriów przypomnianych w pkt 36 i 112 tej opinii rozdział 11 przewidywanej umowy dotyczy „handlowych aspektów własności intelektualnej" w rozumieniu art. 207 ust. 1 TFUE [31]. Rozdział ten bowiem ma zasadniczo na celu ułatwianie i regulowanie wymiany handlowej między Unią a Republiką Singapuru, a jego postanowienia mogą wywierać bezpośredni i natychmiastowy wpływ na ową wymianę w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 36 i 112 tej opinii. Trybunał stwierdza zatem, że omawiany rozdział jest objęty wyłączną kompetencją Unii na podstawie art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE [32].

68. Wydaje mi się, że rozumowanie przyjęte przez Trybunał w opinii 2/15 w dużej mierze może mieć zastosowanie w ramach niniejszej skargi.

26 Zobacz pkt 121 opinii 2/15.

27 Zobacz pkt 122 opinii 2/15. Trybunał wskazuje, że „[t]o samo dotyczy art. 11.36–11.47 przewidywanej umowy, które zobowiązują każdą ze stron do ustanowienia określonych kategorii procedur i środków prawa cywilnego umożliwiających zainteresowanym podnoszenie ich praw własności intelektualnej oraz egzekwowanie ich poszanowania" (pkt 123), jak również „art. 11.48–11.50 umowy, które zobowiązują każdą ze stron do ustanowienia metod identyfikowania przez władze celne towarów podrobionych lub pirackich i do przewidzenia dla uprawnionych z tytułu praw własności intelektualnej możliwości uzyskania – w przypadku podejrzenia podrobienia lub piractwa – zawieszenia dopuszczenia do swobodnego obrotu tych towarów" (pkt 124). Przepisy te zapewniają, jeśli chodzi o pierwsze spośród nich, „pewną jednolitość pomiędzy poziomami ochrony prawnej przysługującej uprawnionym z tytułu praw własności intelektualnej, odpowiednio, w Unii i w Singapurze" (pkt 123), i jeśli chodzi o drugie, „pewną jednolitość pomiędzy dostępnymi środkami ochrony uprawnionych z tytułu praw własności intelektualnej przed wprowadzeniem towarów podrobionych lub pirackich, odpowiednio, w Unii i w Singapurze" (pkt 124).

28 Zobacz pkt 125 opinii 2/15.

29 Zobacz pkt 126 opinii 2/15.

30 Zobacz pkt 127 opinii 2/15.

31 Zobacz pkt 128 opinii 2/15.

32 Zobacz pkt 130 opinii 2/15.

69. Z zasad zawartych w projekcie zrewidowanego porozumienia wynika bowiem, że nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne, które zostały zarejestrowane w międzynarodowym biurze własności intelektualnej WIPO, powinny być chronione przez każdą z umawiających się stron w taki sposób, aby przedsiębiorcy mogli zapobiec wprowadzaniu odbiorców w błąd przez osoby trzecie lub dokonywaniu innych aktów nieuczciwej konkurencji.

70. Jak słusznie podnoszą Komisja i Parlament, analiza treści projektu zrewidowanego porozumienia oraz kontekstu, w jaki się ono wpisuje, ukazuje, że – mimo iż projekt ten jest pozbawiony preambuły, która w sposób wyraźny wskazywałaby jego cel – celem i skutkiem owego projektu zrewidowanego porozumienia jest ustanowienie dla nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych udzielonych w każdym z państw będących stronami systemu rejestracji międzynarodowej zapewniającej ich ochronę prawną na całym terytorium innych państw będących stronami przed ryzykiem przywłaszczenia lub używania w sposób, który może naruszyć ich integralność i w konsekwencji szkodzić ich komercjalizacji za granicą. W ten sposób projekt zrewidowanego porozumienia służy poprawie ochrony eksportu z Unii do państw trzecich, który to eksport w przeciwnym razie byłby uzależniony od rejestracji w poszczególnych państwach i korzystałby ze zmiennych gwarancji.

71. A zatem postanowienia projektu zrewidowanego porozumienia pozwalają przedsiębiorcom z każdego z państw będących stronami porozumienia lizbońskiego skorzystać na terytorium innych stron ze standardów ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych odznaczających się pewną jednolitością. Przepisy te przyczyniają się w ten sposób do udziału przedsiębiorców na równych warunkach w swobodnym handlu towarami i usługami pomiędzy państwami będącymi stronami porozumienia lizbońskiego. W konsekwencji poprzez ustanowienie międzynarodowego systemu wzajemnej ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych projekt zrewidowanego porozumienia wywołuje bezpośredni wpływ na handel towarami chronionymi takimi prawami własności intelektualnej [33].

72. Ponadto wspomniane postanowienia nie wpisują się w żaden sposób w ramy harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich Unii.

73. Dodam, że istnienie międzynarodowej umowy takiej jak porozumienie lizbońskie jest ściśle związane z istnieniem relacji handlowych między państwami będącymi stronami tej umowy. Innymi słowy, taka umowa nie miałaby racji istnienia, gdyby nie istniała wymiana handlowa między państwami, które są jej stronami.

74. Z powyższych uwag wynika, że ze względu na zasadniczą rolę, jaką pełni ochrona praw własności intelektualnej w ramach wymiany handlowej i świadczenia usług w ogólności oraz w ramach walki z nielegalnym handlem w szczególności, postanowienia projektu zrewidowanego porozumienia mają za cel ułatwienie i uregulowanie wymiany handlowej pomiędzy państwami będącymi stronami porozumienia lizbońskiego i mogą zatem wywierać bezpośredni i natychmiastowy wpływ na tę wymianę.

75. Okoliczność, że – inaczej niż w projekcie zrewidowanego porozumienia, do którego odnosi się zaskarżona decyzja – rozpatrywana umowa o wolnym handlu między Unią a Republiką Singapuru, będąca przedmiotem opinii 2/15, jest umową, której przedmiot i cele polegają na ustanowieniu „strefy wolnego handlu” i na „liberalizacji i […] ułatwieniu handlu i inwestycji między stronami” [34], moim zdaniem nie stoi na przeszkodzie możliwości zastosowania w drodze analogii rozumowania przyjętego przez Trybunał w zakresie przepisów tej umowy dotyczących oznaczeń geograficznych w ramach niniejszej skargi.

33 Zobacz w szczególności analogicznie wyrok z dnia 12 maja 2005 r., Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia i ERSA (C-347/03, EU:C:2005:285, pkt 81).

34 Zobacz pkt 32 opinii 2/15.

76. Wydaje mi się bowiem, po pierwsze, że Trybunał we wcześniej przytoczonych przeze mnie punktach swojego rozumowania nie przyznał zasadniczego znaczenia stwierdzeniu, zgodnie z którym przepisy dotyczące oznaczeń geograficznych stanowią część umowy o wolnym handlu. Po drugie, w każdym wypadku włączenie do tego rodzaju umowy postanowień mających na celu zapewnienie wzajemnej ochrony oznaczeń geograficznych właściwie ukazuje – jako takie i niezależnie od charakteru lub nazwy umowy międzynarodowej – istnienie nierozłącznej więzi między tą ochroną a rozwojem międzynarodowej wymiany handlowej.

77. Ponadto nie kwestionuję okoliczności, że charakterystyczną cechą własności intelektualnej jest to, iż chroniąc know-how, sprzyja ona rozwojowi działalności twórczej. Ściślej, jak Rada słusznie wyjaśnia w swoich uwagach, celem oznaczeń geograficznych jest zachowanie tradycyjnej wiedzy, wyrażeń kulturowych, specyficznych metod produkcyjnych, a także przekazywanie konsumentom wiarygodnych informacji o jakości danych produktów.

78. Jedynie ze względu na fakt, że ochrona takich praw własności intelektualnej jest wprowadzana na mocy rewizji międzynarodowej umowy takiej jak porozumienie lizbońskie, racja bytu tej ochrony jest ściśle związana z istnieniem relacji handlowych między umawiającymi się stronami tej umowy i z wolą rozwijania tych relacji przez wspomniane strony.

79. A zatem sądzę, że z punktu widzenia każdej ze stron porozumienia lizbońskiego ustanowienie systemu ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych jest przede wszystkim uzasadnione wolą eksportowania know-how, przy jednoczesnym zapewnieniu, że prawa do niego nie będą naruszane. Podstawowym celem ochrony wynikającym z porozumienia międzynarodowego takiego jak porozumienie lizbońskie, a także z projektu zrewidowanego porozumienia jest zatem rozwijanie z zachowaniem pełnej lojalności wymiany handlowej między umawiającymi się stronami, a ochrona know-how jest warunkiem tego rozwoju, a nie celem samym w sobie.

80. Rada myli moim zdaniem cel, jaki realizują przepisy prawa materialnego Unii regulujące przyznanie praw do nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych, z celem realizowanym przez międzynarodowy system wzajemnej ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych ustanowiony na mocy projektu zrewidowanego porozumienia.

81. Udzielenie oznaczenia geograficznego na produkt, związanego z pochodzeniem tego produktu i jego sposobem wytwarzania, to jednocześnie potwierdzenie szczególnej jakości produktu. Oznaczenie geograficzne zwiększa wartość rynkową produktów nim oznaczonych, gwarantując, że ich szczególne cechy odróżniają je od innych podobnych produktów. Takie cechy tworzą potencjał eksportowy tych produktów. Ustanowienie międzynarodowego systemu wzajemnej ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych skutkuje tym, że produkty, które z niej korzystają, mogą być komercjalizowane na poziomie międzynarodowym bez obawy o naruszenie ich renomy. Zapewniając, że międzynarodowa wymiana handlowa nie prowadzi do naruszeń znaków jakości, ustanowienie takiego systemu sprzyja więc wymianie takich produktów. Ponadto ochrona ta zmierza do zwiększenia renomy wspomnianych produktów i tym samym sprzyja popytowi na nie ze strony konsumentów, a także zachęca przedsiębiorstwa, które je produkują, do ich eksportu do państw będących stronami porozumienia lizbońskiego.

82. W tym zakresie projekt zrewidowanego porozumienia może więc być uznany za wykazujący konkretny związek z wymianą handlową, ponieważ jego zasadniczym celem jest ułatwianie i uregulowanie tej wymiany, oraz z tego względu, że wywiera on na nią bezpośredni i natychmiastowy wpływ.

83. Niewielkie znaczenie w tym zakresie ma okoliczność, że ani w zaskarżonej decyzji, ani w projekcie zrewidowanego porozumienia, ani w porozumieniu lizbońskim nie wyrażono w sposób wyraźny, aby miały one za cel promowanie, ułatwianie lub regulowanie międzynarodowej wymiany handlowej. Brak takiej wzmianki nie oznacza bowiem, że nie istnieje konkretny związek, co wykazuje analiza brzmienia

projektu zrewidowanego porozumienia oraz kontekstu, w który się on wpisuje, pomiędzy ustanowieniem międzynarodowego systemu wzajemnej ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych między stronami porozumienia lizbońskiego z jednej strony a rozwojem międzynarodowej wymiany handlowej między tymi samymi umawiającymi się stronami z drugiej strony.

84. Wbrew temu, co mogłoby wynikać z materialnej podstawy prawnej, która stanowi podstawę przyjęcia zaskarżonej decyzji, celem wprowadzenia w życie międzynarodowego systemu wzajemnej ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych przez grupę państw, taką jak ta, do której odnosi się zaskarżona decyzja, nie jest zbliżenie przepisów państw członkowskich, które mają na celu ustanowienie i funkcjonowanie rynku wewnętrznego, zgodnie z art. 114 ust. 1 TFUE. Środek ciężkości zostaje przesunięty, a zastosowanie znajduje podstawa prawna regulująca zewnętrzne aspekty działalności Unii, w tym przypadku art. 207 TFUE.

85. Ponadto należy uściślić, że aby określić, iż umowa międzynarodowa dotyczy „handlowych aspektów własności intelektualnej" w rozumieniu art. 207 ust. 1 TFUE i jest zatem objęta polityką handlową Unii, ramy instytucjonalne, w których umowa ta została wynegocjowana, nie wydają mi się decydujące. W szczególności, jak wynika już z orzecznictwa Trybunału [35], nie można wymagać, aby dla uznania, że umowa jest objęta tą polityką, była ona wynegocjowana pod egidą WTO lub, ogólniej, w ramach określonych ram instytucjonalnych. A zatem, obok dwustronnych umów handlowych wynegocjowanych przez Unię i wielostronnych umów wynegocjowanych w ramach WTO lub pod egidą innych organizacji międzynarodowych, prowadzenie przez Unię negocjacji w zakresie „handlowych aspektów własności intelektualnej" w rozumieniu art. 207 ust. 1 TFUE, takich jak dotyczące ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych, może mieć miejsce w ramach WIPO.

86. Wskazuję ponadto, że nie podzielam argumentu Rady, zgodnie z którym wskazanie art. 114 TFUE jako podstawy materialnoprawnej – przy założeniu, że wskazanie to jest błędne – stanowi wadę wyłącznie formalną, która nie może prowadzić do unieważnienia zaskarżonej decyzji. Wybór art. 207 TFUE jako podstawy prawnej aktu prawa Unii prowadzi bowiem do szczególnych skutków proceduralnych w przypadku wynegocjowania i zawarcia umów z jednym lub większą liczbą państw trzecich lub z organizacjami międzynarodowymi. W art. 207 ust. 3 TFUE uściślono bowiem, że w takiej sytuacji art. 218 TFUE ma zastosowanie „z zastrzeżeniem postanowień szczególnych" art. 207 TFUE. A zatem przykładowo negocjacje powinny – jak zresztą stanowił w sposób wyraźny art. 3 zalecenia Komisji – być prowadzone przez Komisję po konsultacji ze specjalnym komitetem, o którym mowa w art. 207 ust. 3 TFUE. Istnienie takich szczególnych postanowień, które odróżniają procedurę negocjowania i zawierania umów objętych wspólną polityką handlową od procedury mającej zastosowanie na podstawie art. 218 TFUE do innych rodzajów umów międzynarodowych, czyni samo w sobie decydującym wskazanie właściwej podstawy prawnej, w tym przypadku art. 207 TFUE.

87. Z wszystkich powyższych rozważań wynika moim zdaniem, że zaskarżona decyzja realizuje cel wykazujący konkretny związek ze wspólną polityką handlową, co zobowiązuje, dla potrzeb jej przyjęcia, do zastosowania podstawy prawnej ustanowionej w art. 207 TFUE. Oznacza to ponadto, że zaskarżona decyzja jest objęta, zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. e) TFUE, dziedziną należącą do wyłącznej kompetencji Unii.

88. Z powyższego wynika moim zdaniem, że część pierwsza podniesionego przez Komisję zarzutu pierwszego jest zasadna i w konsekwencji należy stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji. Jak wskazałem uprzednio, analiza przedstawionych przez Komisję na poparcie skargi części drugiej zarzutu pierwszego oraz zarzutu drugiego nie wydaje mi się konieczna.

35 Zobacz wyroki: z dnia 12 maja 2005 r., Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia i ERSA (C-347/03, EU:C:2005:285); z dnia 22 października 2013 r., Komisja/Rada (C-137/12, EU:C:2013:675).

89. Jeśli chodzi o ten ostatni zarzut, należy dodać, że jego analiza wydaje się tym mniej konieczna, że w każdym wypadku przyjęte w zaskarżonej decyzji zasady proceduralne dotyczące rokowań w sprawie zrewidowanego porozumienia powinny być uznane za dotknięte wadą od samego początku w zakresie, w jakim decyzja ta nie została przyjęta na podstawie art. 207 TFUE i nie jest zgodna ze szczególnymi przepisami proceduralnymi określonymi w tym postanowieniu traktatu.

90. Ponadto proponuję Trybunałowi, aby utrzymał w mocy skutki zaskarżonej decyzji do chwili wejścia w życie nowego aktu Unii, który ją zastąpi.

V. W przedmiocie kosztów

91. Zgodnie z art. 138 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie Rady kosztami postępowania, a Rada przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

92. Zgodnie z art. 140 § 1 tego regulaminu Republika Czeska, Republika Federalna Niemiec, Republika Grecka, Królestwo Hiszpanii, Republika Francuska, Republika Włoska, Węgry, Królestwo Niderlandów, Republika Austrii, Republika Portugalska, Republika Słowacka, Zjednoczone Królestwo i Parlament pokrywają własne koszty.

VI. Wnioski

93. W świetle wszystkich powyższych rozważań proponuję, aby Trybunał orzekł w następujący sposób:

1) Stwierdza się nieważność decyzji Rady Unii Europejskiej z dnia 7 maja 2015 r. upoważniającej do otwarcia negocjacji dotyczących zmienionego porozumienia lizbońskiego w sprawie nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych – w odniesieniu do kwestii objętych kompetencjami Unii Europejskiej.

2) Skutki tej decyzji zostają utrzymane w mocy do chwili wejścia w życie nowego aktu Unii, który ją zastąpi.

3) Rada zostaje obciążona kosztami postępowania.

4) Republika Czeska, Republika Federalna Niemiec, Republika Grecka, Królestwo Hiszpanii, Republika Francuska, Republika Włoska, Węgry, Królestwo Niderlandów, Republika Austrii, Republika Portugalska, Republika Słowacka, Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz Parlament Europejski pokrywają własne koszty.